USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2023/1881

ze dne 10. května 2023

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) na rozpočtový rok 2021

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského úřadu pro bezpečnost potravin na rozpočtový rok 2021,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0131/2023),

A. vzhledem k tomu, že konečný rozpočet Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (dále jen „úřad“) na rozpočtový rok 2021 činil podle jeho výkazu příjmů a výdajů ([1]) 129 179 801,95 EUR, což oproti roku 2020 představuje nárůst o 25,39 %, a to především z důvodu dodatečných zdrojů poskytnutých v souvislosti s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1381 ([2]); vzhledem k tomu, že rozpočet úřadu se odvíjí převážně od rozpočtu Unie;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce úřadu za rozpočtový rok 2021 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka úřadu je spolehlivá a uskutečněné operace jsou legální a správné;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že výsledkem úsilí o monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2021 byla míra plnění prostředků na závazky na běžný rok ve výši 99,99 %, což oproti roku 2020 představuje mírné zvýšení o 0,01 %; dále konstatuje, že míra čerpání prostředků na platby na běžný rok dosáhla 88,85 %, což ve srovnání s rokem 2020 představuje zvýšení o 0,44 %;

Výkonnost

2. konstatuje, že pracovní plán úřadu na rok 2021 byl proveden v rámci strategie na rok 2020, kterou se správní rada rozhodla prodloužit o další rok v důsledku pandemie SARS-CoV-2;

3. bere na vědomí provádění pracovního programu úřadu a dobrou úroveň dosažené výkonnosti, pokud jde o klíčové ukazatele výkonnosti a výstupy úřadu; konstatuje, že úřad v roce 2021 revidoval svůj výkonnostní rámec a své klíčové ukazatele výkonnosti s cílem uvést je do souladu se strategií úřadu pro rok 2027, přijatou v roce 2021, a provedl změny s ohledem na skutečnost, že vstoupilo v platnost nařízení (EU) 2019/1381; dále bere na vědomí zvýšenou odpovědnost úřadu vůči občanům Unie poté, co vstoupila v platnost i změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([3]); kromě toho konstatuje, že úřad přijal svůj programový dokument na období 2022–2024;

([1]) Úř. věst. C 141, 29.3.2022, s. 69.

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1381 ze dne 20. června 2019 o transparentnosti a udržitelnosti hodnocení rizika ze strany EU v potravinovém řetězci, kterým se mění nařízení (ES) č. 178/2002, (ES) č. 1829/2003, (ES) č. 1831/2003, (ES) č. 2065/2003, (ES) č. 1935/2004, (ES) č. 1331/2008, (ES) č. 1107/2009, (EU) 2015/2283 a směrnice 2001/18/ES (Úř. věst. L 231, 6.9.2019, s. 1).

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1).

4. konstatuje, že snížení priority některých činností, které byly původně plánovány, aby byl úřad připraven na změny související s nařízením (EU) 2019/1381, vedlo k nahromadění nevyřízených záležitostí, jež byly přeneseny do roku 2021, což způsobilo zpoždění při dosahování vyšší efektivity; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalším vývoji v této oblasti;

5. vítá úsilí úřadu o posílení spolupráce s dalšími agenturami Unie, jež se zaměřuje zvláště na dva aspekty: sdílení grantů a potřeb v oblasti zadávání veřejných zakázek, aby bylo možné určit společná zadávací řízení a sdílet technologie a zdroje s cílem přizpůsobit společná řešení v oblasti informačních technologií; konstatuje zejména, že úřad tyto koordinační činnosti uskutečnil s Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí, Evropskou agenturou pro chemické látky a Evropskou agenturou pro léčivé přípravky;

6. poukazuje na to, že v roce 2021 úřad dokončil 704 otázek formou vědeckých výstupů, technických zpráv a podpůrných publikací, což je o 81 méně než plánovaných 785;

Personální politika

7. konstatuje, že k 31. prosinci 2021 byl plán pracovních míst naplněn z 98,16 %, přičemž ze 380 pracovních míst povolených v rámci rozpočtu Unie (354 v roce 2020) bylo jmenováno 5 úředníků a 368 dočasných zaměstnanců; dále konstatuje, že pro úřad v roce 2021 pracovalo 140 smluvních zaměstnanců a 12 vyslaných národních odborníků; konstatuje také, že úřadu bylo přiděleno 33 nových pracovních míst za účelem provádění nařízení (EU) 2019/1381;

8. vítá genderovou rovnováhu v nejvyšším vedení úřadu, kde tři z celkově pěti členů tvoří ženy (60 %); bere na vědomí genderovou rovnováhu ve správní radě úřadu, kde je z 15 členů 12 mužů (80 %); bere na vědomí genderovou rovnováhu mezi zaměstnanci úřadu obecně, mezi nimiž je z celkového počtu 467 osob 285 žen (61,03 %);

9. vítá novou strategii úřadu týkající se „značky zaměstnavatele“, která obsahuje jasný popis hodnotových návrhů, jako jsou mimo jiné pružné pracovní podmínky a podpora relokace s cílem zlepšit cílené šíření informací o volných pracovních místech v úřadě do nedostatečně zastoupených zemí; poznamenává, že úřad plánoval vytvořit nové internetové stránky věnované profesní dráze; konstatuje, že úřad zvláště zvyšuje svou viditelnost, a to podporou oddělení pro komunikaci a spolupráci, sítě agentur EU a dalších mezinárodních agentur a partnerských organizací; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalším vývoji v této oblasti;

10. bere na vědomí určitá omezení při uplatňování nedávno navržených pravidel Evropské komise pro práci na dálku, která úřad uplatňuje analogicky, zejména pokud jde o částečnou práci z domova mimo zemi zaměstnání; je znepokojen skutečností, že stávající omezená pravidla pro práci z domova v zahraničí mohou mít dopad na atraktivitu úřadu při náboru uchazečů z různých členských států, kteří se chtějí do činnosti úřadu zapojit; vyzývá k větší flexibilitě při uplatňování těchto pravidel, což by pomohlo zvýšit přitažlivost úřadu a vedlo by k lepší vyváženosti, pokud jde o zastoupení jednotlivých členských států;

11. bere na vědomí, že úřad přijal politiku na ochranu lidské důstojnosti a k předcházení psychickému a sexuálnímu obtěžování, jejíž součástí jsou důvěrní poradci, kteří jsou k dispozici všem zaměstnancům;

12. připomíná, že je třeba vytvořit dlouhodobou politiku v oblasti lidských zdrojů týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, celoživotního poradenství a nabídky specifických možností odborné přípravy pro profesní rozvoj, vyváženého zastoupení žen a mužů na všech úrovních zaměstnanců, práce na dálku, práva odpojit se, posílení zeměpisné rovnováhy, aby existovalo odpovídající zastoupení ze všech členských států, náboru a integrace osob se zdravotním postižením, jakož i opatření k zajištění toho, aby se jim dostávalo rovného zacházení a jejich příležitosti byly široce podporovány;

Zadávání veřejných zakázek

13. konstatuje, že úřad v roce 2021 řídil 116 zadávacích řízení a jeho Výbor pro zadávání veřejných zakázek (PPC) přezkoumal 16 spisů za účelem ověření legality a správnosti velkých zadávacích řízení před podpisem navrhované smlouvy; konstatuje, že u všech 16 spisů mohl Výbor pro zadávání veřejných zakázek ve své poradní funkci s přiměřenou jistotou ověřit, že zadávací řízení a výsledné smlouvy jsou správné a legální;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

14. bere na vědomí stávající opatření úřadu a jeho snahy o zajištění transparentnosti, prevence a řešení střetů zájmů a ochrany oznamovatelů; vyjadřuje politování nad tím, že úřad i nadále nezveřejňuje životopisy členů své správní rady na internetu; naléhavě úřad vyzývá, aby v tomto ohledu přijal příslušná opatření;

15. bere na vědomí, že v roce 2021 úřad zjistil a řešil devět případů střetu zájmů na úrovni ročních prohlášení o zájmech v souvislosti s externími odborníky; konstatuje, že se úřad po vyhodnocení prohlášení o zájmech rozhodl nezaměstnat jednoho předběžně vybraného uchazeče; dále konstatuje, že úřad zjistil tři střety zájmů na úrovni postupů zadávání veřejných zakázek a udělování grantů a předešel jim; vyzývá úřad, aby pokračoval ve svém úsilí o zjišťování a řešení střetů zájmů, včetně možných střetů zájmů, a aby orgán příslušný k udělení absolutoria průběžně informoval;

16. vyzývá úřad, aby zajistil, že všichni řídící a poradní členové, jejich náhradníci a další odborníci řádně předkládají roční prohlášení o zájmech; vyzývá úřad, aby ve všech svých činnostech zajistil vysokou úroveň dodržování pravidel týkajících se střetu zájmů a transparentnosti;

17. konstatuje, že v roce 2022 měl úřad podle plánu přijmout nový přístup týkající se období po skončení pracovního poměru, který by zahrnoval kritéria a postup pro ukončení přístupu k důvěrným informacím pro zaměstnance, kteří opouštějí službu; žádá úřad, aby informoval o veškerém vývoji v této věci;

18. trvá na tom, že je třeba zavést systematičtější pravidla týkající se transparentnosti, neslučitelnosti funkcí, střetu zájmů, nezákonného lobbingu a efektu „otáčivých dveří“; vyzývá úřad, aby posílil své mechanismy vnitřní kontroly, včetně zřízení vnitřního protikorupčního mechanismu;

Vnitřní kontrola

19. konstatuje, že úřad provedl posouzení svých systémů vnitřní kontroly za vykazovaný rok a dospěl k závěru, že celkově byly všechny složky a zásady vnitřní kontroly uplatněny a fungovaly tak, jak bylo zamýšleno; vítá nicméně skutečnost, že úřad určil několik opatření pro další posílení správy citlivých informací a zajištění vhodného řízení rizik a mechanismů vnitřní kontroly v souvislosti s navýšením finančních prostředků, k němuž došlo v důsledku nařízení (EU) 2019/1381;

20. bere na vědomí, že v návaznosti na audit z roku 2020 provedený Útvarem interního auditu, který se týkal hodnocení a přijímání vědeckých výstupů v oblasti potravinových přísad a obalů, byla příslušná připomínka provedena a úřad ji považuje za dokončenou;

21. konstatuje, že v roce 2021 vydal Útvar interního auditu závěrečnou zprávu o postupech zadávání veřejných zakázek a udělování grantů v úřadu, která se týkala období 2019–2020; poznamenává, že Útvar interního auditu dospěl k závěru, že rámec týkající se správy, řízení rizik a vnitřní kontroly, který úřad zavedl pro své postupy zadávání veřejných zakázek a udělování grantů, je vhodně navržen a dostatečně efektivní a účinný, a poskytuje tak přiměřenou jistotu, že klíčové cíle vnitřní kontroly jsou plněny; konstatuje, že Útvar interního auditu vydal tři důležitá doporučení; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalším vývoji v této oblasti;

22. připomíná, že je důležité posílit řídicí a kontrolní systémy s cílem zajistit řádné fungování úřadu; důrazně trvá na požadavku účinných řídicích a kontrolních systémů s cílem zabránit případům možného střetu zájmů, chybějícím kontrolám ex ante a ex post, nedostatečnému řízení rozpočtových a právních závazků a neevidování příslušných případů v registru výjimek;

23. konstatuje, že nápravná opatření v návaznosti na připomínky Účetního dvora z roku 2020 byla dokončena; připomíná, že je nezbytné dokončit nápravná opatření v návaznosti na připomínky Účetního dvora z roku 2017, zejména posílit nezávislost účetního tím, že bude přímo odpovědný řediteli úřadu;

Digitalizace a ekologická transformace

24. bere na vědomí vývoj v oblasti poskytování transakčních služeb, digitální spolupráce a technologického plánu úřadu; bere na vědomí cíl úřadu vytvořit modernější a pružnější pracovní prostředí prostřednictvím investic do informačních technologií, které byly realizovány v rámci předchozího technologického plánu a které pomohly zabránit závažným narušením činnosti úřadu během pandemie COVID-19; vítá projekt digitální spolupráce zaměřený na zlepšení výměny znalostí a odborných poznatků v rámci sítí zaměstnanců, odborníků a zainteresovaných stran, které má úřad k dispozici; konstatuje, že projekt digitální spolupráce překročil v roce 2021 cíl 170 aktivních skupin v oblasti sociální spolupráce, neboť měl 204 aktivních skupin;

25. bere na vědomí zavedení nástroje IT označovaného jako „úplné řešení IT pro prohlášení o zájmech“, jehož cílem je provádění činností v oblasti nezávislosti, včetně prověřování prohlášení o zájmech, jež podléhají pravidlům úřadu týkajícím se nezávislosti; se znepokojením konstatuje, že se toto nové řešení IT setkalo s technickými problémy, které negativně ovlivnily provádění výše uvedených činností; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalším vývoji v této oblasti;

26. připomíná, že je důležité posílit digitalizaci agentury, pokud jde o její vnitřní chod a řízení i o rychlejší digitalizaci postupů; zdůrazňuje, že je třeba, aby byla agentura v tomto ohledu nadále aktivní, aby se zabránilo vzniku digitální propasti mezi jednotlivými agenturami; upozorňuje však na to, že je nutné přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření s cílem předejít jakýmkoli rizikům ohrožujícím on-line bezpečnost zpracovávaných informací;

27. vybízí úřad, aby úzce spolupracoval s agenturou ENISA (Agentura Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost) a skupinou CERT-EU (skupina pro reakci na počítačové hrozby pro orgány, instituce a jiné subjekty Unie) a aby prováděl pravidelná posouzení rizik své IT infrastruktury a aby zajistil pravidelné audity a testy své kybernetické obrany; navrhuje nabízet všem zaměstnancům v rámci úřadu, včetně vedení, pravidelně aktualizované programy odborné přípravy v oblasti kybernetické bezpečnosti;

Kontinuita činnosti v průběhu krize způsobené onemocněním COVID-19

28. konstatuje, že úřad v roce 2021 pokračoval ve své činnosti a byl schopen plnit svůj pracovní program i navzdory dopadům pandemie COVID-19; konstatuje, že úřad pozastavil služební cesty svých zaměstnanců i schůze a akce s prezenční účastí a upřednostnil virtualizaci, čímž se oproti rozpočtovému roku 2020 snížil rozpočet na výdaje v souvisejících rozpočtových položkách; dále konstatuje, že návrat zaměstnanců do kanceláří byl odložen a byla podporována práce na dálku; vybízí úřad, aby využíval získané zkušenosti ohledně pracovních cest s cílem lépe organizovat schůze a úkoly, které by mohly být v budoucnu prováděny efektivněji distančně než osobně;

29. konstatuje, že úřad v roce 2021 zprovoznil elektronický modul pro zaškolování nových zaměstnanců v rámci nástroje pro přijímání zaměstnanců Taleo, který řídí a podporuje zaškolování zaměstnanců a stážistů prostřednictvím automatizovaného řešení, jež bylo dále přizpůsobeno pandemické situaci;

Další připomínky

30. bere na vědomí úsilí úřadu o zvyšování povědomí široké veřejnosti o bezpečnosti potravin, a to prostřednictvím zahájení první celounijní digitální komunikační kampaně v roce 2021, jejímž cílem bylo přístupným způsobem vysvětlovat vědecké poznatky o bezpečnosti potravin v Unii a napomáhat přijímání informovaných rozhodnutí o výběru potravin; konstatuje, že kampaň byla uspořádána v partnerství s příslušnými orgány členských států a zaměřovala se přímo na nespecializované publikum; s uspokojením bere na vědomí, že kampaň měla pozitivní výsledky, jak vyhodnotil průzkum po jejím skončení;

31. zdůrazňuje, že rychlé povolování udržitelných doplňkových látek v krmivech a udržitelných alternativ pesticidů hraje důležitou úlohu při dosahování cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“; v této souvislosti zdůrazňuje, že dostatečná kapacita, pokud jde o zaměstnance a jejich odborné znalosti, je nezbytná k tomu, aby se v postupech podávání žádostí a posuzování při schvalování udržitelných doplňkových látek v krmivech a udržitelných alternativ k pesticidům zabránilo prodlevám;

32. připomíná, že v roce 2021 přijal Parlament šest námitek proti dovozu geneticky modifikovaných plodin, které měly sloužit jako potraviny a krmiva; zdůrazňuje, že jedním z důvodů těchto námitek jsou nedostatky v posouzení rizik, které provedla vědecká komise úřadu pro geneticky modifikované organismy; apeluje na úřad, aby tyto nedostatky neprodleně vyřešil a odstranil;

33. upozorňuje na přetrvávající nedostatky v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, zejména – nikoli však výlučně – v souvislosti s přepravou živých zvířat; vítá v této souvislosti zahájení práce na široké škále úkolů týkajících se dobrých životních podmínek zvířat, zejména přepravy zvířat, které budou podkladem pro nové právní předpisy připravované v této oblasti;

34. vyzývá úřad, aby za účelem dosažení vyšší účinnosti nadále rozvíjel svou součinnost (např. v oblasti lidských zdrojů, správy budov, IT služeb a bezpečnosti) a posílil spolupráci, výměnu osvědčených postupů a diskuze o oblastech společného zájmu s ostatními agenturami Unie;

35. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 10. května 2023 ([4]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([4]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0190.